

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.005.04.2016
P/16/058

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/058 – Zapobieganie bezdomności zwierząt
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontroler	Leszek Smykowski – specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 99633 z dnia 09.03.2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Szczecinie (dalej „PIW” lub „Inspektorat”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Stanisław Paclawski – Powiatowy Lekarz Weterynarii w Szczecinie ¹ (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności²

Ocena ogólna

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Szczecinie w sposób właściwy sprawował nadzór nad dwoma schroniskami dla bezdomnych zwierząt i działalnością polegającą na zarobkowym przewozie zwierząt bezdomnych. Podejmowano także skuteczne działania w odpowiedzi na sygnały o naruszeniu praw zwierząt. Prawidłowo opiniowano projekty programów opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt sporządzone w latach 2014 – 2016 przez organy 5 gmin powiatów polickiego i szczecińskiego.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przeprowadzenia kontroli sprawdzającej po zarejestrowaniu Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt w Dobrej z naruszeniem terminu określonego przez Głównego Lekarza Weterynarii z dnia 20.05.2011 r. Jednocześnie w Schronisku tym w 2015 r. przeprowadzono tylko jedną z dwóch obowiązkowych kontroli. Nieprawidłowości te nie wpłynęły jednak na jakość sprawowanego nadzoru w tym zakresie.

Ponadto Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie brak reakcji PLW w latach 2014-2016 na nielegalne przetrzymywanie w *Hotelu dla Psów i Kotów* w Sierakowie bezdomnych zwierząt wylapanych na terenie gmin województwa zachodniopomorskiego. Dopiero wskutek wspólnej kontroli z NIK w dniu 02.02.2016 r. PLW wydał decyzję zakazującą prowadzenia działalności związanej z przyjmowaniem do *Hotelu* bezdomnych zwierząt.

¹ Od 01.03.2006 r. zwany dalej PLW.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Nadzór nad schroniskami i innymi miejscami, w których przebywają zwierzęta, w tym nad realizacją ustawy o ochronie zwierząt

1.1. Nadzór nad schroniskami

Opis stanu
faktycznego

1.1.1. Zgodnie z wymogami określonymi w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt³ w Inspektoracie znajdował się rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną, o której mowa w art. 1 pkt 1 lit. a-l, n, p oraz w art. 4 ust. 3 ustawy, oraz rejestr przedsiębiorstw i zakładów zatwierdzonych lub warunkowo zatwierdzonych na podstawie art. 24 ust. 1 lub art. 44 ust. 2 Rozporządzenia (WE) Nr 1069/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 października 2009 r. określającym przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi i uchylające rozporządzenie Nr 1774/2002 o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego⁴, obejmujący obszar właściwości PLW. Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 stycznia 2012 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną⁵ rejestr prowadzono w formie elektronicznej, pozwalającej na sporządzanie wydruków oraz zawarto w nim informacje wymagane w art. 11 ust. 2 uozz. Dane z rejestru – stosownie do wymogu określonego w art. 11 ust. 3 uozz – przekazywano Głównemu Lekarzowi Weterynarii (dalej: GLW), za pośrednictwem Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Szczecinie (dalej: WLW), w terminie określonym w § 5 ust. 1 pkt 1 wymienionego wyżej rozporządzenia, tj. do 15. dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni.

(dowód: akta kontroli str. 5-8)

W ww. rejestrze zarejestrowano dwa schroniska dla bezdomnych zwierząt: Schronisko w Szczecinie⁶ (prowadzone przez Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie) i Schronisko w Dobrej⁷ (prowadzone przez Urząd Gminy w Dobrej). Wpisu Schroniska w Szczecinie do rejestru (symbol 34) dokonano w 2000 roku. W Inspektoracie nie odnaleziono zgłoszenia o zamiarze prowadzenia działalności przez schronisko, a także decyzji o nadaniu temu podmiotowi weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (PL32623401). PLW wyjaśnił m.in., że od 1999 r. do chwili obecnej na stanowisku inspektora weterynaryjnego ds. ochrony zwierząt zmiany zachodziły 6-krotnie, a PIW zmieniał w tym okresie swoją siedzibę, więc prawdopodobnie dokumenty pomyłkowo zostały zarchiwizowane lub przeniesione do innych spraw. Zgłoszenia o zamiarze prowadzenia zakładu pośredniego dla ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego (dalej uppz) w kat. 1 (dokonano w PIW 7.12.2009 r., a zgłoszenia działalności polegającej na wykorzystaniu w schronisku uppz w kat. 3 – 28.04.2011 r. Zgłoszenia zawierały elementy wskazane w art. 5 ust 3 i 6 uozz (z wyjątkiem podania planowanego czasu prowadzenia działalności). Na ich podstawie PLW dokonał 23.12.2009 r. wpisu schroniska do rejestru podmiotów, w których prowadzona jest działalność nadzorowana polegająca na przyjmowaniu, czasowym magazynowaniu oraz przekazywaniu do uprawnionego

³ Dz.U. z 2014 r., poz. 1539 ze zm. Ustawa zwane dalej „uozz”.

⁴ Dz. Urz. UE L 300 z 14.11.2009 r. z późn. zm. Rozporządzenie zwane dalej „rozporządzenie (WE) Nr 1069/2009”.

⁵ Dz.U. z 2012 r., poz. 128.

⁶ Dalej „Schronisko w Szczecinie”

⁷ Dalej „Schronisko w Dobrej”

zakładu uppz w kat. 1 (zwłoki zwierzęce) oraz wpisał je 29.04.2011 r. do rejestru podmiotów prowadzących schronisko dla zwierząt, w którym wykorzystuje się upzz w kat. 3, nadając mu numery (odpowiednio PL32627701, PL32628601). W dniu 1.03.2013 r. PLW poinformował kierownictwo Schroniska o zmianie interpretacji rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 stycznia 2012 r. w sprawie sposobu ustalenia weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego⁸ i wprowadzeniu poprawek do prowadzonego przez PIW rejestru, które polegały na wykreśleniu Schroniska z zakładki 34 (likwidacja numeru PL32623401) i obowiązku posługiwania się od tej pory wyłącznie numerami PL32628601 i PL32627701.

Wpisu do rejestru Schroniska w Dobrej PLW dokonał 25.09.2013 r. po rozpatrzeniu zgłoszenia z dnia 20.09.2013 r. o zamiarze prowadzenia schroniska dla zwierząt, w którym wykorzystywane są uppz w kat. 3. Zgłoszenie zawierało elementy wskazane w art. 5 ust 3 i 6 uozz. Decyzja PLW nadawała temu podmiotowi weterynaryjny numer identyfikacyjny PL32118601. Zgłoszenia o zamiarze prowadzenia zakładu pośredniego dla uppz w kat. 1 dokonano w PIW 24.02.2014 r. Zgłoszenie zawierało elementy wskazane w art. 5 ust 3 i 6 uozz (z wyjątkiem podania planowanego czasu prowadzenia działalności). Na ich podstawie PLW dokonał 21.03.2014 r. wpisu Schroniska do rejestru podmiotów, w których prowadzona jest działalność nadzorowana, nadając mu numer PL32117701.

(dowód: akta kontroli str. 9-15, 16-25, 266-268)

1.1.2. Pierwszą kontrolę Schroniska w Dobrej przeprowadzono 9.01.2014 roku, tj. po 106 dniach od daty wpisu do rejestru, co przedstawiono w dalszej treści wystąpienia w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*.

(dowód: akta kontroli str. 16-20, 123-128)

1.1.3. W badanym okresie w Schronisku w Szczecinie przeprowadzono cztery kontrole w zakresie stosowania rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt⁹ (dwie w 2014 r. tj. w dniach 10.03. i 29.10. oraz dwie w 2015 r. – 13.05. i 9.07.) Ustalenia kontroli dokumentowano zgodnie z instrukcją Głównego Lekarza Weterynarii z dnia 20 maja 2011 r.¹⁰. W toku kontroli nie stwierdzono naruszeń wymagań weterynaryjnych i nie wydano zaleceń.

W badanym okresie w Schronisku w Szczecinie przeprowadzono trzy kontrole w zakresie dostosowania zakładów przeprowadzających czynności pośrednie dla uppz kat. 1 na podstawie art. 24 ust 1 (h) i rozporządzenia (WE) Nr 1069/2009 (dwie w 2014 r. tj. 10.03. i 29.10. i w dniach 6-11.05.2015 r. oraz w dniu 28.01.2016 r.) Ustalenia kontroli dokumentowano zgodnie z ww. rozporządzeniem. W toku kontroli z 29.10.2014 r. stwierdzono niezgodności dotyczące m.in. braku procedur ważenia uppz kat. 1 i braku wag do ich ważenia, braku w rejestrze przyjmowanego i wysyłanego uppz części niezbędnych informacji (w tym: danych przewoźnika oraz podmiotu odbierającego i opisu uppz) oraz braku dokumentów handlowych przy dostarczaniu / przyjmowaniu uppz. W wyniku kontroli wydano zalecenia ich usunięcia. Wszystkie zalecenia zostały wykonane. W toku kontroli z 6-11.05.2015 r. stwierdzono m.in. brak systemu usuwania ścieków pochodzących z chłodni; brak urządzeń do mycia i odkażania kontenerów, pojemników oraz pojazdów; dokumenty handlowe dotyczące odbioru zwłok zwierzęcych zawierały liczne błędy, stwierdzono też przypadek niewykonania mycia i dezynfekcji chłodni. W celu przymuszenia podmiotu prowadzącego Schronisko wszczęto postępowanie administracyjne i PLW wydał 3.07.2015 r. decyzję nakazującą usunięcie niezgodności, których nie chciał

⁸ Dz. U. z 2008 r. Nr 193, poz. 1193.

⁹ Dz. U. z 2004 r. Nr 158, poz. 1657. Dalej: „nrwvs”.

¹⁰ Instrukcja Głównego Lekarza Weterynarii Nr GIWz.420/AW-32/11 z dnia 20 maja 2011 r. w sprawie postępowania powiatowych lekarzy weterynarii przy przeprowadzaniu kontroli schronisk dla zwierząt (zwana dalej instrukcją GLW).

wprowadzić podmiot prowadzący Schronisko - ZUK w Szczecinie. Wszystkie zalecenia zostały wykonane. Pozostałe kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

W badanym okresie w Schronisku w Szczecinie 10.03.2014 r. przeprowadzono jedną kontrolę w zakresie dostosowania gospodarstw/hodowli utrzymujących mięsożerne zwierzęta futerkowe wykorzystujących w żywieniu uppz lub produkty pochodne kat. 3 na podstawie art. 18 lit. (g) i art. 23 rozporządzenia (WE) Nr 1069/2009. Ustalenia kontroli dokumentowano zgodnie z ww. rozporządzeniem. W toku kontroli nie stwierdzono niezgodności (w Schronisku nie wykorzystywano uppz kat. 3).

W badanym okresie w Schronisku w Szczecinie przeprowadzono dwie kontrole doraźne w dniu 15.06.2015 r. w związku z doniesieniami medialnymi o zaniedbaniach dotyczących zwierząt przebywających w Schronisku, jedną kontrolę - w zakresie warunków, w jakich przebywają zwierzęta oraz drugą kontrolę - w zakresie prowadzenia czynności pośrednich dla uppz kat. 1. Ustalenia kontroli udokumentowane protokołami kontroli i materiałem zdjęciowym nie potwierdziły nieprawidłowości medialnych. W dniu 16.05.2015 r. poinformowano WLW o ustaleniach kontroli.

(dowód: akta kontroli str. 26-122)

W badanym okresie w Schronisku w Dobrej przeprowadzono trzy kontrole w zakresie rwws (9.01. i 28.08.2014 r oraz 13.07.2015 r). Ustalenia kontroli dokumentowano zgodnie z instrukcją GLW z dnia 20 maja 2011 r. W toku kontroli z dnia 9.01.2014 r. stwierdzono naruszenia wymagań weterynaryjnych (brak oznaczenia budynku kwarantanny i kopców dla zwierząt agresywnych) i wydano zalecenie ich usunięcia. Wszystkie zalecenia zostały wykonane. Pozostałe kontrole nie wykazały nieprawidłowości. W roku 2015 przeprowadzono jedną kontrolę z dwóch zalecanych, co było sprzeczne z ww. instrukcją GLW (cz. 2 ust. 2). Przedstawiono to w dalszej treści wystąpienia w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*.

W badanym okresie w Schronisku w Dobrej przeprowadzono trzy kontrole w zakresie dostosowania zakładów przeprowadzających czynności pośrednie na uppz kat. 1, na podstawie art. 24 ust 1 (h) i (i) rozporządzenia (WE) Nr 1069/2009 (3.03. i 28.05.2014 r oraz 12.05.2015 r.). Ustalenia kontroli dokumentowano zgodnie z rozporządzeniem. W toku kontroli 3.03.2014 r. nie stwierdzono niezgodności, ale wydano zalecenia opracowania procedury mycia i dezynfekcji magazynu uppz oraz procedury zwalczania szkodników. Wszystkie zalecenia zostały wykonane. W toku kontroli z 12.05.2015 r. stwierdzono m.in. brak systemu usuwania ścieków pochodzących z chłodni; brak urządzeń do mycia i odkażania kontenerów, pojemników oraz pojazdów; dokumenty dotyczące odbioru zwłok zwierzęcych zawierały liczne błędy; brak dokumentacji potwierdzającej wykonanie mycia i dezynfekcji chłodni). Wszystkie zalecenia zostały wykonane. Pozostałe kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Ponadto w Schronisku w Dobrej przeprowadzono dwie kontrole w zakresie dostosowania gospodarstw / hodowli utrzymujących mięsożerne zwierzęta futerkowe wykorzystujących w żywieniu uppz lub produkty pochodne kat. 3 na podstawie art. 18 lit. (g) i art. 23 rozporządzenia (WE) Nr 1069/2009 (w 28.05.2014 r. i 22.05.2015 r.). Ustalenia kontroli dokumentowano zgodnie z ww. rozporządzeniem. W toku kontroli nie stwierdzono niezgodności - nie wykorzystywano takich produktów.

(dowód: akta kontroli str. 123-165)

PLW corocznie sporządzał raport z wizytacji schronisk. Raporty za 2014 rok zawierały m.in. analizę danych o liczbie przyjętych w danym roku zwierząt, padłych, adoptowanych, poddanych eutanazji, zbiegłych i wysterylizowanych oraz zaczeplonych przeciwko wścieklicznie, ilość boksów i średnią ilość zwierząt w boksie, a także spełnienie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla schronisk oraz w zakresie immunoprofilaktyki. PLW nie formułował uwag do działalności schronisk.

Raporty sporządzono i przesłano do GLW w terminie zgodnym z kalendarium raportowania tj. do 10 maja następnego roku.

(dowód: akta kontroli str. 166-175)

PLW analizując liczbę zwierząt przyjętych do schronisk nie konfrontował tych danych z informacjami gmin o liczbie zwierząt wyłapanych. W powyższej sprawie PLW wyjaśnił, że „zestawienia zbiorcze za poszczególne lata przesyłane są do PIW ze schronisk z wykazem liczby zwierząt przyjętych, adoptowanych, poddanych eutanazji, a także padłych i zbiegłych. Jednocześnie wskazane są ilości wykonanych zabiegów sterylizacji oraz wykonanych szczepień przeciwko wściekliznie. Podczas wykonywania kontroli PIW również wpisywane są do protokołu kontroli aktualne dane dotyczące ilości zwierząt przebywających w schroniskach. Uzyskane na ten temat informacje inspektorzy weterynaryjni analizują celem sprawdzenia zgodności z obsadą zwierząt na jaką przewidziane jest schronisko. Jeśli chodzi o weryfikację zgodności z danymi pochodzącymi z gmin, PLW nie posiada danych z gmin powiatu polickiego i szczecińskiego o liczbie bezdomnych zwierząt wyłapanych, ponieważ nie są przekazywane takie zestawienia z gmin do ewentualnej weryfikacji.”

(dowód: akta kontroli str.176-183, 196-199)

1.1.4. W rejestrze podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną w zakresie zarobkowego przewozu zwierząt lub przewozu zwierząt wykonywanego w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej wpisanych było 12 podmiotów, przy czym transportem bezdomnych zwierząt na terenie działalności PLW zajmowało się sześć podmiotów, tj. *Animal Control* z Polic, *Lupar* ze Szczecina, Zakład Usług Komunalnych w Szczecinie, *Szczecińskie Ratownictwo Weterynaryjne* w Szczecinie, Michał Kudawski ze Szczecina oraz *Psia Farma* ze Szczecina¹¹, które otrzymały zezwolenia na transport psów i kotów. Jedenaście z firm zarejestrowanych zostało przed okresem objętym kontrolą, jedna firma (*Psia Farma* ze Szczecina) w badanym okresie. Wpisu firmy dokonano 27.11.2015 r. po rozpatrzeniu wniosku (z 21.11.2015 r.) o stwierdzenie spełnienia wymagań weterynaryjnych i wniosku o wydanie zezwolenia dla przewoźnika zgodnie z art. 10 ust 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniającego dyrektywę 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97¹² w związku z zamiarem rozpoczęcia prowadzenia działalności związanej z transportem na odległość do 50 km i w czasie do 8 godzin. Wniosek zawierał zaświadczenie o prowadzonej działalności gospodarczej, licencję dla kierowców i osób obsługujących transport zwierząt oraz oświadczenie o niekaralności. Przed dokonaniem wpisu PLW 27.11.2015 r. wydał zezwolenie dla przewoźnika zgodnie z art. 10 ust 1 rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2005 – Typ 1. PLW po przeprowadzeniu (26.11.2015 r.) kontroli i potwierdzeniu spełnienia warunków weterynaryjnych do prowadzenia zarobkowego przewozu zwierząt w związku z prowadzeniem innej działalności gospodarczej, nadał 27.11.2015 r. podmiotowi weterynaryjny numer identyfikacyjny PL32622815. Przeprowadzona kontrola środka transportu nie wykazała nieprawidłowości. Ponadto firma 24.11.2015 r. złożyła do PLW wniosek o zarejestrowanie działalności nadzorowanej polegającej na transportowaniu padłych zwierząt domowych i dzikich stanowiących uppz kat. 1 i przekazywaniu do uprawnionych podmiotów na podstawie art. 23 rozporządzenia (WE) Nr 1069/2009. Do wniosku załączono dokumentację. Po rozpatrzeniu ww. wniosku PLW nadał 30.11.2015 r. podmiotowi weterynaryjny numer identyfikacyjny PL32628024.

(dowód: akta kontroli str. 225-236, 269-271)

¹¹ Pozostałe sześć firm prowadziło działalność w zakresie transportu bydła i świń (2 podmioty), transportu psactwa (3 podmioty) oraz transportu koni (1 podmiot).

¹² Dz. Urz. UE L 3 z 05.01.2005, str. 1 – zwane dalej rozporządzenie Rady (WE) nr 1/2005

W latach 2014-2015 firma *Szczecińskie Ratownictwo Weterynaryjne* ze Szczecina trzykrotnie występowała do PLW o wydanie zgody na dopuszczenie środka transportu dla psów, kotów na odległość do 50 km i w czasie do 8 godzin w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej. Firma uzyskała przed okresem objętym kontrolą wpis w rejestrze PLW pod numerem PL32622813. W powyższych sprawach PLW zatwierdził środki transportu, po przeprowadzeniu ich kontroli. Wyniki kontroli udokumentowano protokołem kontroli 3 środków transportu. Przeprowadzone kontrole środków transportu nie wykazały nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str.210-224)

1.1.5. W okresie objętym kontrolą na terenie powiatów polickiego i szczecińskiego (poza Schroniskami w Szczecinie i Dobrej), stwierdzono jeszcze jeden podmiot zajmujący się opieką nad bezdomnymi zwierzętami. Sprawa dotyczy *Hotelu dla psów i kotów* w Sierakowie prowadzącego działalność w zakresie schroniska dla zwierząt bez stosownego zgłoszenia do PLW, co przedstawiono w poniższej treści wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str.272-312)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. PLW w okresie badanym przeprowadził 3 kontrole Schroniska w Dobrej pod kątem stosowania się do wymogów rwws. Kontrole przeprowadzono: 09.01. i 28.05.2014 r. oraz 13.07.2015 r. Pierwsza kontrola nastąpiła 106 dni po zarejestrowaniu Schroniska przez PLW (rejestracja 25.09.2013 r.), co było sprzeczne z instrukcją Głównego Lekarza Weterynarii z dnia 20.05.2011 r., według której (cz. 2 ust. 1), pierwsza kontrola Schroniska powinna nastąpić do 30 dni od dnia wpisu do rejestru PLW. W roku 2015 PLW przeprowadził jedną kontrolę z dwóch zalecanych, co było sprzeczne z ww. instrukcją (cz. 2 ust. 2).

PLW wyjaśnił m.in., że *pierwsze przyjęcie zwierząt do Schroniska nastąpiło w dniu 19 grudnia 2013 r., wobec powyższego kontrola została przeprowadzona po 20 dniach od wprowadzenia zwierząt. Przeprowadzenie kontroli weterynaryjnej w czasie, gdy zwierzęta przebywają w Schronisku pozwala na pełną ocenę spełnienia wszystkich szczegółowych wymagań określonych dla tego rodzaju działalności. Miało to wpływ na termin, w jakim przeprowadzono kontrolę w Schronisku w Dobrej. W 2015 roku w Schronisku planowana była również druga kontrola w końcu roku, ale ze względów natury organizacyjno-personalnej nie odbyła się (zgłoszenie rezygnacji z pracy osoby bezpośrednio zajmującej się zagadnieniami ochrony zwierząt i kontrolą schronisk, zwiększone zainteresowanie PLW Schroniskiem w Szczecinie i przeprowadzenie tam dodatkowych kontroli w związku z zarzutami złego traktowania zwierząt stawianymi przez wolontariuszy wobec pracowników Schroniska, niski czynnik zagrożenia nieprawidłowościami w Schronisku w Dobrej jako nowego, dobrze funkcjonującego obiektu). Fakt ścisłej współpracy z lekarzem weterynarii sprawującym opiekę weterynaryjną w tym Schronisku (kontakt związany z comiesięcznymi sprawozdaniami w sprawie szczepień przyjętych psów przeciwko wściekliźnie oraz związany z przeprowadzaniem dochodzeń epizootycznych zleconych przez PLW) pozwala na stałe uaktualnianie informacji o funkcjonowaniu Schroniska w Dobrej.*

(dowód: akta kontroli str. 16-20, 123-128, 176-183, 248-265)

2. *Hotel dla psów i kotów* w Sierakowie skierował w dniu 11.01.2013 r. po kontroli przeprowadzonej przez NIK pismo do PLW o objęcie nadzorem działalności polegającej na czasowym przetrzymywaniu bezdomnych psów dostarczanych z gmin województwa zachodniopomorskiego. Z treści tego pisma wynikało, że w Hotelu prowadzona jest już działalność schroniska dla bezdomnych zwierząt.

W piśmie z 27.02.2013 r. PLW zakwalifikował ww. działalność, jako prowadzenie schroniska dla zwierząt i polecił złożyć wniosek o podjęciu działalności polegającej na prowadzeniu schroniska dla zwierząt. Osoba prowadząca Hotel w latach 2013-2015 nie złożyła takiego pisma.

Mimo, iż PLW posiadał informację o prowadzeniu w Hotelu działalności schroniska dla bezdomnych zwierząt bez wymaganego zgłoszenia (w trybie art. 5 ust. 1 pkt 2 uozz), zaniechał czynności wynikających z nadzoru sprawowanego w oparciu o uozz. Obowiązek sprawowania nadzoru PLW nad podmiotami zarejestrowanymi, lecz również prowadzącymi taką działalność bez rejestracji, wynikał z orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego (II OSK 622/13). Działanie takie zostało podjęte dopiero po przeprowadzeniu wspólnej kontroli z kontrolerem NIK w dniu 02.02.2016 r.

PLW wyjaśnił, że *ustawa o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt określa wymagania weterynaryjne dla podejmowania i prowadzenia działalności, które stanowią działalność nadzorowaną; ustawa o Inspekcji Weterynaryjnej określa zadania, organizację, tryb działania Inspekcji. PLW swoje działania obowiązany jest prowadzić zgodnie z prawodawstwem weterynaryjnym. Prowadzenie schroniska dla zwierząt, jak stanowi art.5 ust.1 pkt 2 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt jest dozwolone po uprzednim zgłoszeniu w formie pisemnej zamiaru jej prowadzenia. Z tego przepisu wynika zakaz prowadzenia działalności nadzorowanej, jeśli nie została zgłoszona do właściwego terytorialnie PLW. Świadczy o tym użyty w przepisie zwrot „jest dozwolone”. Zatem obowiązkiem podmiotu jest zgłoszenie działalności nadzorowanej (w przypadku prowadzącego Hotel PLW wskazał taką drogę postępowania). Podstawę do wszczęcia i prowadzenia postępowania administracyjnego stanowi naruszenie wymagań weterynaryjnych określonych dla danego rodzaju działalności (zgodnie z art. 4 ust. 1-2) ustawy o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych. Sankcje administracyjne, o których mowa w art.8 ust. 1-3 ww. ustawy, wydanie decyzji zakazującej prowadzenia działalności lub skreślenia podmiotu z rejestru, o którym mowa w art.11 mogą mieć zastosowanie jedynie wobec podmiotów, które dokonały zgłoszenia prowadzenia działalności nadzorowanej. Nie podjęto więc działań wobec prowadzącego Hotel dla Psów i Kotów, bo działalności polegającej na prowadzeniu schroniska nie zgłosił. Z inicjatywy NIK podjęto wspólną kontrolę interwencyjną, którą rozpoczęto 2 lutego 2016 r., sporządzono protokół nr 3/02/02/2016/326229. W toku kontroli ustalono niedopełnienie obowiązku powiadomienia PLW o prowadzonej działalności. Stwierdzono nieprawidłowości związane z infrastrukturą, z prowadzeniem dokumentacji, wykonaniem zadań związanych z opieką lekarsko-weterynaryjną (brak szczepień przeciwko wściekliznie). Wydana została przez PLW decyzja zakazującą prowadzenia działalności związanej z przyjmowaniem do Hotelu dla Psów i Kotów bezdomnych zwierząt w ramach umów z gminami w celu realizacji programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi (znak PIW .OCH.912.2.2016). W obecnej sytuacji postępowanie PLW skutkujące wydaniem decyzji zakazującej prowadzenia działalności związane jest z posiadaniem wiedzy (nabytej w lipcu 2015 r. podczas prowadzenia innych działań) na temat wyroku NSA (II OSK 622/13) wskazującego interpretację, że każdy przejaw aktywności związanej z prowadzeniem działalności nadzorowanej powoduje objęcie jej nadzorem organów inspekcji w zakresie spełnienia wymagań weterynaryjnych.*

(dowód: akta kontroli str. 176-183, 200-209, 238-247, 272-312)

schronisk była właściwa i skuteczna. Stwierdzone nieprawidłowości w tym zakresie nie wpłynęły na jakość sprawowanego nadzoru.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie brak reakcji PLW w latach 2014-2016 na nielegalne przetrzymywania bezdomnych zwierząt wyłapanych na terenie gmin województwa zachodniopomorskiego w *Hotelu dla Psów i Kotów* w Sierakowie. Działanie takie zostało podjęte dopiero po przeprowadzeniu wspólnej kontroli z NIK w dniu 02.02.2016 r.

1.2. Nadzór nad przestrzeganiem ustawy o ochronie zwierząt w zakresie ochrony zwierząt domowych

1.2.1. W latach 2014-2015 do Inspektoratu wpłynęło 5 doniesień dotyczących podejrzeń o niehumanitarnym traktowaniu zwierząt lub braku zapewnienia im właściwych warunków bytowania, bądź innych spraw związanych ze stosowaniem ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt¹³. We wszystkich przypadkach PLW podjął odpowiednie działania mające na celu wyjaśnienie okoliczności podnoszonych przez skarżących. I tak:

a) Postępowanie związane z doniesieniami medialnymi z maja 2015 r. dotyczyło zarzutów stawianych przez wolontariuszy o przetrzymywaniu w Schronisku w Szczecinie zwierząt zaniedbanych, okaleczonych, pozbawionych opieki weterynaryjnej. Kontrola PLW nie potwierdziła zarzutów przedstawionych przez wolontariuszy.

b) Zgłoszenie otrzymane w dniu 09.10.2014 z Komisariatu Policji w Szczecinie Dąbiu w sprawie utrzymywania na posesji prywatnej w Szczecinie Wielgowie dużej ilości zwierząt oraz zalegających na terenie posesji dużej ilości kości zwierzęcych. Podczas kontroli potwierdzony został fakt przebywania zwierząt (drób, kozy, lisy, psy i króliki) w zaniedbanym otoczeniu, pełnym śmieci i odpadów, odchodów zwierzęcych i kości zwierzęcych. Wszystkie zwierzęta zostały przekazane do miejsc wskazanych w programie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganiu bezdomności zwierząt w Szczecinie w 2014 r. Zwierzęta przekazano po oględzinach przeprowadzonych przez lekarzy weterynarii. Stwierdzono, że pomimo skrajnie złych warunków higienicznych zwierzęta były w dobrej kondycji, nie wykazywały zmian chorobowych czy okaleczeń.

c) Zgłoszenie z dnia 23 listopada 2015 r. z Komisariatu Policji w Szczecinie Dąbiu dotyczyło postępowania w sprawie podejrzenia popełnienia przestępstwa znęcania się nad zwierzętami przez osobę prywatną. Wniosek do Policji złożony został przez Towarzystwo Opieki nad Zwierzętami Oddział w Szczecinie (dalej: TOZ). Następnego dnia PLW przeprowadził wspólną z TOZ i Policją kontrolę, która potwierdziła podejrzenia o zaniedbaniach w stosunku do zwierząt (psy i koty). Zwierzęta zostały odebrane właścicielce i umieszczone w Schronisku w Szczecinie.

d) W dniu 13.03.2014 r. Straż Miejska w Szczecinie zgłosiła przypadek wałęsającej się krowy na Wyspie Puckiej. Właścicielem zwierzęcia była osoba prywatna, zwierzę zidentyfikowano po numerze kolczyka. Stwierdzono, że brak zabezpieczenia właściwych warunków bytowych zwierząt stanowi naruszenie art. 6 ust.2 pkt 11,17,19 uoz. PLW złożył do Prezydenta Miasta Szczecin wniosek o czasowe odebranie zwierzęcia.

e) W dniu 27.04.2015 r. PLW złożył wniosek do Prezydenta Miasta Szczecin o warunkowe odebranie zwierzęcia opisanego w poprzednim punkcie z powodu potwierdzenia zarzutów znęcania nad zwierzęciem (przetrzymywanie krowy w bagnie narażające zwierzę na cierpienia). Jednocześnie poproszono o przyjazd pracownika

¹³ Dz. U. z 2013 r., poz. 856 ze zm. Ustawa zwana dalej „uoz”.

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczecinie i objęcie właściciela zwierzęcia pomocą socjalną i lekarską.

W okresie objętym kontrolą PLW nie składał zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia do organów ścigania.

(dowód: akta kontroli str. 313-318, 319-352)

1.2.2. W badanym okresie PLW opiniował zgodnie z art.11a ust.7 pkt 1 uoz gminne programy opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt przekazywane przez 5 jednostek samorządu terytorialnego w powiatach polickim i szczecińskim (Szczecin, Police, Kołbaskowo, Dobra i Nowe Warpno). PLW wydał opinie dla wszystkich gmin w terminie nie dłuższym niż 21 dni od daty otrzymania projektu programu¹⁴. Bezdomnym zwierzętom z nadzorowanych gmin zapewniono miejsce w Schroniskach w Dobrej lub w Szczecinie, gdzie dokonywano również zabiegów kastracji i sterylizacji.

W 2014 roku trzy *Programy* z gmin Police, Dobra i Nowe Warpno zostały zaopiniowane pozytywnie, a dwa *Programy* z gminy Szczecin i Kołbaskowo nie uzyskały pozytywnej opinii PLW. PLW zgłosił uwagi do:

- *Programu* gminy Kołbaskowo na 2014 r. wskazując na konieczność określenia podmiotu uprawnionego do odławiania bezdomnych zwierząt, podmiotu zapewniającego bezdomnym zwierzętom opiekę weterynaryjną w porze nocnej i dniach wolnych od pracy oraz podanie danych telefonicznych do kontaktu z punktem informacyjnym ds. interwencji w sprawie bezdomnych zwierząt.
- *Programu* Miasta Szczecin na 2014 r. wskazując na konieczność określenia podmiotu uprawnionego do odławiania bezdomnych zwierząt oraz podmiotu zapewniającego bezdomnym zwierzętom opiekę weterynaryjną w porze nocnej i dniach wolnych od pracy.

Uwagi te zostały uwzględnione w Programach w latach 2015-2016, a do ich treści PLW nie zgłaszał uwag.

W związku z akceptacją przesyłanych do PLW uchwał w sprawie przyjęcia *Programów* z poszczególnych gmin, w badanym okresie PLW nie występował do WLW w Szczecinie o wszczęcie postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności uchwał rad gmin przyjmujących do stosowania ww. *Programy*.

(dowód: akta kontroli str. 313-318, 353-445)

1.2.3. W badanym okresie PLW współpracował na podstawie art. 34a ust. 3 uoz z organizacjami społecznymi zajmującymi się ochroną zwierząt. W latach objętych kontrolą przeprowadzono 3 kontrole dotyczące zaniedbań psów i kotów przeprowadzone przez inspektorów weterynaryjnych na podstawie powiadomienia z TOZ. Organizacje społeczne podejmowały działania własne w ujawnianiu przypadków przestępstw lub wykroczeń określonych w uoz, a współdziałanie organizacji społecznych z Inspekcją Weterynaryjną polegało na powiadamianiu o przypadkach naruszenia przepisów uoz. Inspektorzy weterynaryjni przeprowadzali kontrole interwencyjne w każdym przypadku zgłoszonych podejrzeń o naruszeniu dobrostanu zwierząt domowych, gospodarskich oraz dzikich. Sprawy dotyczące kontroli przeprowadzonych na podstawie zgłoszeń z TOZ:

- Skarga na warunki utrzymania zwierząt (psy, koty, kuc) w gospodarstwie rolnym w m. Niekłączyca w gminie Police z dnia 28.01.2014 r.; kontrola PLW - 30.01.2014 r.; odpowiedź PLW dla TOZ – 7.03.2014 r.
- Prośba o podjęcie działań i sprawdzenie warunków w jakich przebywają zwierzęta (psy) w mieszkaniu prywatnym w Policach z 27.02.2014 r.; kontrola PLW 28.02.2014 r.; informacja dla TOZ – 7.03.2014 r.

¹⁴ Art. 11a ust. 8 uoz

- Prośba o podjęcie działań w sprawie zwierząt (psy, koty, króliki, gołębie) na posesji prywatnej w Policach z dnia 4.09.2014 r.; kontrola PLW 17.10.2014 r.; informacja dla TOZ – 22.10.2014 r.

Kontrole nie potwierdziły podejrzeń o naruszeniu przepisów uoz, z których wynika obowiązek zgłoszenia do organów ścigania zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa polegającego na naruszeniu ww. przepisów.

(dowód: akta kontroli str. 313-318, 446-458, 459-462, 463-474)

W działalności PIW w przedstawionym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

NIK pozytywnie ocenia sprawowanie nadzoru przez PLW nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt oraz współpracę z podmiotami realizującymi zadania w tym zakresie.

IV. Wnioski

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁵, wnosi o:

1. Przeprowadzanie kontroli podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną przez PLW nie później niż po upływie 30 dni od daty wpisu do rejestru i z częstotliwością określoną w przepisach o nadzorze weterynaryjnym.
2. Objęcie nadzorem PLW w zakresie spełnienia wymagań weterynaryjnych wszystkich podmiotów przetrzymujących zwierzęta bezdomne (tych, które zgłosiły taką działalność oraz tych, które zaniechały tego obowiązku).

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 31 marca 2016 r.

Kontroler
Leszek Smykowski
specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
Dyrektor

¹⁵ Dz.U. z 2015 r., poz. 1096. Dalej: „ustawa o NIK”.

